

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 873/2020
12.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од председника већа судије Браниславе Апостоловић и чланова већа судија Бранке Дражић и Бранислава Босиљковића, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник ББ из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Милан Дунђеровић адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији туженог која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 373/19 од 02.10.2019. године, у седници већа која је одржана дана 12.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 373/19 од 02.10.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 1929/17 од 09.04.2019. године, ставом првим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног детета ГГ, са мајком АА и то тако што ће се виђање одвијати по следећем моделу: сваког другог викенда почев од петка у 18 часова до недеље у 18 часова, један дан у недељи у трајању од три сата у складу са школским обавезама детета, сваки други рођендан детета, сваки други државни и верски празник, половину зимског распуста и месец дана летњег распуста, наизменично јул-август и то тако што ће мајка преузимати и враћати малолетно дете на адресу оца. Ставом другим изреке одређено је да се овом пресудом мења пресуда Другог основног суда у Београду П2 236/14 од 10.04.2017. године у ставу другом изреке. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се малолетни ГГ повери мајци на самостално вршење родитељског права и да се лични односи туженог, као оца са малолетним ГГ, одвијају на начин одређен у ставу трећем изреке. Ставом четвртим изреке одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тужила тражила да се уреди начин одржавања личних односа малолетног детета ГГ са мајком АА, тако што ће дете виђати мајку сваког викенда у трајњу од једног дана, сваки распуст малолетно дете ће проводити код мајке, с тим да ће оца виђати сваки други викенд у трајању од два дана и да сваки родитељ издржава малолетно дете кад борави код њега, као неоснован. Ставом четвртим изреке одбијен је предлог за одређивање привремене мере којим је тужила тражила да се малолетни ГГ повери мајци АА на вршење родитељског права до правноснажног окончања поступка и да се обавезе тужени да тужилји одмах по пријему решења преда малолетно дете на самостално вршење

родитељског права и омогући несметано вршење родитељског права. Ставом шестим одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 373/19 од 02.10.2019. године одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П2 1929/17 од 09.04.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену и то става првог, другог и петог изреке тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 1 ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Није основан навод ревидента да је другостепени суд учинио битну повреду одредба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП будући да је другостепени суд у жалбеном поступку правилно применио одредбе Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су биле у вези у којој је рођен малолетни ГГ дана 05.05.2012. године. Пресудом Другог основног суда у Београду П2 263/14 од 10.04.2017. године која је донета на основу споразума странака, усвојен је тужбени захтев тужиоца ВВ и малолетни ГГ поверен је оцу ВВ, који ће самостално вршити родитељско право, ставом другим изреке уређен је начин виђања између мајке АА и малолетног ГГ, на тај начин што ће се исти одвијати сваког викенда са једним ноћењем код мајке и то наизменично један викенд од петка у 18 часова до суботе у 18 часова, следећег викенда од суботе у 18 часова до недеље у 18 часова, а ставом трећим изреке обавезана је мајка АА да на име свог доприноса за издржавање детета, малолетног ГГ, плаћа месечно износ од по 5.000,00 динара на руке оцу, сваког 01. до 05. у месецу за текући месец преко поштанске уплатнице, почев од дана пресуђења 10.04.2017. године па убудуће док за то постоје законски услови или пресуда не буде измењена другом пресудом, под претњом извршења. Ова пресуда је постала правноснажна даном доношења 10.04.2017. године. На основу налаза и мишљења органа старатељства, Градског центра за социјални рад у Београду-Одељење ..., од 06.12.2017. године и од 10.04.2018. године, утврђено је да отац води адекватну бригу о малолетном детету, да задовољава његове развојне потребе, редовно одводи дете на лекарске прегледе и има добру сарадњу са васпитачима, редовно се информира о малолетном детету, а да се контакти малолетног детета и мајке одвијају несметано и да дете нема тенденцију ка агресивном понашању, има примерено понашање за отворену комуникацију са вршњацима и одраслима, због чега је процена органа старатељства да нису уочени елементи који би указивали на занемаривање и злостављање малолетног детета, да није дошло до угрожавања дететове безбедности, да отац адекватно брине о детету због чега је мишљење органа старатељства да нема услова за измену одлуке о вршењу родитељског права.

Из налаза и мишљења комисије вештака Клинике за психијатријске болести „др Лаза Лазаревић“ од 10.11.2018. године произилази да је комисија мишљења да је малолетни ГГ здраво и неговано дете, да у погледу психо-физичког развоја не одступа у односу на календарски узраст, да има близак емотивни однос са оба родитеља, с тим што не успоставља адекватну комуникацију са дедом, оцем АА. Тужиља АА актуелно не болује од трајног или привременог душевног поремећаја и не показује знаке психо-органског синдрома, функционише на граничном нивоу интелигенције, неуједначеног когнитивног стила и незрелије структуре са доминантно зависним и пасивним цртама, при чему показује заинтересованост за дете и емоционалну топлину, али изостаје свеобухватно сагледавање дететових развојних, емоционалних и психолошких потреба, као и капацитет са дубљом елаборацијом сопствене вредности као родитеља, уколико би вршила самостално родитељско право, при чему је склонија да интеракцију са дететом своди на раван једнакости, пре него родитељског ауторитета. Са друге стране тужени актуелно не болује од трајног или повремених поремећаја, не показује знаке умне заосталости, нити психо-органског синдрома, личност оца сагледана кроз примарне тестове не показује присуство психо-патолошких феномена који би умањивали или оспоравали његову подобност за родитељство, базично је опсесивних завидних црта у структури личности и ригиднијег идеационог сета, у оквиру нормалне организације личности, при чему презентује високу родитељску мотивисаност, емпатичан је и са дететом остварује топао и близак однос, разграничава родитељско-партнерске улоге и уважава значај и потребе детета за другим родитељем, те сагледава и дететове остале потребе и као такав подобнији је за вршење родитељског права, те је комисија вештака оценила да није у интересу малолетног детета да се измени претходна одлука о вршењу родитељског права, те да дете и даље треба поверити оцу на самостално вршење родитељског права, а мајци омогућити редовно виђање са дететом по ширем моделу у односу на претходно виђање, управо због тога што је у претходном периоду малолетно дете проводило мање времена са мајком. Малолетно дете је спонтано, топло, блиско и са оцем и са мајком, а и ако је отац опсесивних и зависних црта личности, то нема везе са односом који има са дететом, те да мајка није процењена као неподобан родитељ за вршење родитељског права, већ да је отац процењен као подобнији, а малолетно дете је у конкретном случају рекло да би желело да настави да живи са оцем. Комисија је мишљења да нема контраиндикација зашто дете не би проводило са мајком дужи период, јер је детету потребна мајка исто као и отац, те да мајка може да испрати и предвиђени модел виђања у реалности, због чега су предложили да се виђање детета са мајком одвија сваки други викенд од петка у 18 часова до недеље до 18 часова, један дан у недељи у складу са школским обавезама детета, у трајању од 3 сата, рођендане, верске празнике и остале празнике наизменично, сваке године код другог родитеља, летњи распуст месец дана код једног, месец дана код другог родитеља наизменично јул – август код сваког родитеља и зимски распуст-пола код једног родитеља, пола код другог родитеља. Предложени модел виђања малолетног ГГ и мајке АА је уобичајни модел, а не проширени, и исти је искључиво у интересу малолетног ГГ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно је у нижестепеним пресудама примењено материјално право, када је уређен начин одржавања личних односа туженог као оца са малолетним дететом парничних странака.

Одредбом члана 61. став 1. и 2. Породичног закона, дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, а то право може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Према члану 67. Породичног закона, родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета.

Према члану 78. став 3. Породичног закона родитељ који не врши родитељско право има право, између осталог, да са дететом одржава личне односе, што је у складу са одредбом члана 9. став 3. Конвенције Уједињених нација о правима детета („Службени лист СФРЈ-Међународни уговор“ број 15/90 и „Службени лист СРЈ – Међународни уговор“ број 4/96 и 2/97)

Начин одржавања личних односа између родитеља са којим дете не живи и детета мора се прилагодити конкретним условима, те да родитељ код кога дете не живи, може да прати развој детета и у одговарајућој мери доприноси том разлогу, и да начин одржавања тих односа буде у складу са најбољим интересом детета у смислу одредбе члана 6. став 1. и члана 266. став 1. Породичног закона.

Неосновани су наводи у ревизији туженог да Апелациони суд у Београду није разматрао жалбене разлоге и наводе туженог, те да су неразумљиви разлози на којима је засновао своју одлуку, што указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, а што нема значаја, јер се сходно члану 407. став 1. тачка 2. ЗПП ревизија не може изјавити због означене повреде поступка.

Такође су неосновани наводи у ревизији туженог да је погрешно примењено материјално право, односно одредбе члана 6. и 270. Породичног закона.

Одредбом члана 6. став 1. Породичног закона прописано је да је свако дужан да се руководи у најбољем интересу детета у свим активностима које се тичу детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона прописано је да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

У конкретном случају суд је предузео све мере предвиђене Породичним законом, ради заштите најбољег интереса детета, при том прихватајући, супротно ревизијским наводима и налаз Центра за социјални рад у Београду-Одељење ..., који је мишљења да нема услова за измену одлуке о вршењу родитељског права, као и налаз и мишљење комисије вештака Клинике за неуропсихијатријске болести „др Лаза Лазаревић“ Београд, која је састављена од два лекара психијатра од којих је један психијатар и субспецијалисте судске медицине, дипломираног психолога, који је специјалиста медицинске психологије и породични терапеут и дипломираног социјалног радника породичног терапеута, а који су дали шири модел виђања малолетног детета са мајком, обзиром да је детету потребна мајка исто као и отац, а да мајка може да испрати предвиђени модел виђања.

Ова два налаза и мишљења нису контрадикторна, како то тужени наводи у ревизији, већ напротив, суд је у свему поступао и према члану 270. Породичног закона, јер је пре доношења одлуке о заштити права детета и вршења родитељског права, затражио налаз и стручно мишљење органа старатељства и Клинике за неуропсихијатријске болести „др Лаза Лазаревић“ у ..., што значи да је предузео све мере предвиђене Породичним законом ради заштите најбољег интереса детета, потом сагледавајући све околности случаја, одлучио о начину одржавања личних односа тужиље и малолетног детета на начин како је то одлучено у првостепеној пресуди, а који је потврдио другостепени суд.

Са изнетих разлога Врховни касациони суд сматра да је материјално право правилно примењено.

У случају да дође до измењених околности, нових чињеница које би утицале на свеукупност односа између родитеља и детета, могуће је иницирати поступак за промену ове одлуке у сваком тренутку.

Са изложеног на основу одредбе члана 405. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић